

21.6.2010

Sisäasiainministeriö
PL 26 (Kirkkokatu 12)
00023 VALTIONEUVOSTO

SISÄASIAINMINISTERIÖ

02.07.2010

INRIKESMINISTERIET

803 §
LAUSUNTO EHDOTUKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUS-
KUNNALLE LAIKSI KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESTÄ

Khs 2010-1096
Esityslistan asia Sj/3

Kaupunginhallitus päätti antaa sisäasiainministeriölle seuraavan lausunnon:

Tiivistelmä kaupunginhallituksen lausunnosta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kotoutumisen edistämisestä. Kotoutumista koskevaa sääntelyä selkiytettäisiin säätämällä kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta eri laeissa. Lain soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia, joilla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovellettaisiin myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelulupakortti ulkomaalaislain mukaisesti.

Ehdotettu laki ja myöhemmin eduskunnan käsittelyyn tuleva turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskeva laki tulisivat voimaan samanaikaisesti. Lain valmistelu- ja lausuntovaiheessa olisi tarkoituksenmukaista, että molempien lakien sisällöt olisivat tarkasteltavissa yhtäaikaaisesti.

Kaupunginhallitus katsoo, että soveltamisalan laajennus on kannatettava asia. Lakiesitys on kuitenkin valmisteltu hyvin nopealla aikataululla, minkä vuoksi lakiesitykseen sisältyy lukuisia epätarkkuuksia ja esityksen taloudellisista vaikutuksista ei voida saada tarkkaa käsitystä.

Hallituksen esitys asettaa kunnille erittäin laajat velvoitteet järjestää lain tarkoittamille maahanmuuttajille tarpeiden mukaiset kotouttamistoimet. Kuntien velvoitteita lisäävien uudistusten toteuttamiseen tulee ohjata todellisia kustannuksia vastaava rahoitus. Lisäresurssitarve on huomioitava valtionosuuksissa ja korvauksissa valtion budjetissa, sekä kunti-

21.6.2010

en ja valtion välisissä kustannusten jakaantumisessa. Ilman riittävää rahoitusta ja resurssointia lain tavoitteet ovat epärealistisia.

Uusi lakiehdotus lisää ristiriitaisia tulkintoja esimerkiksi toimeentulotukilain suhteen. EU-kansalaisten osalta tulisi selventää kotoutumislakia, ulkomaalaislakia, toimeentulotukilakia, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettua lakia, näiden lakien suhdetta toisiinsa sekä suhdetta perustuslaillisiin oikeuksiin.

Lakiesityksen tavoitteena on kotoutumista koskevan sääntelyn selkiyttäminen, viranomaisten nykyistä selkeämpi ja yksityiskohtaisempi työnjako sekä maahanmuuttajien kotoutumista edistävien toimenpiteistä säätäminen niin, että ne muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden.

Lakiesityksen pykälissä ja yksityiskohtaisissa perusteluissa viranomaisten velvollisuudet ja eri tahojen välinen työnjako jäävät kuitenkin useissa kohdissa epäselviksi.

Pakolaisten ja kansainvälistä suojelua saavien kuntaan osoittamista kuvataan hallituksen esityksessä. Lakiesityksen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristöviranomaiset (ELY) sopivat kunnan kanssa pakolaisten ja kansainvälistä suojelua saaneiden osoittamisesta kuntaan ja kotoutumisen edistämisestä ja kunta laatii vastaavasti monivuotisen suunnitelman osana kotouttamisohjelmaa. Laissa kuvattu suunnitelmallisuus ei kuitenkaan vastaa todellisuutta Helsingissä, koska oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat muuttavat laajalti vastaanottokeskuksesta omaehtoisesti suoraan Helsinkiin. Tämä tulee huomioida kuntien ja valtion välisessä kustannusten jaossa.

Kaupunginhallitus pitää myös välttämättömänä, että kotoutumislain ja rekisteröintiä koskevien säännösten suhdetta selkeytetään. Kotikunta-oikeuden epäämisestä huolimatta perustuslaki, sosiaalihuoltolaki ja toimeentulotukilaki velvoittavat kunnan tarjoamaan tietyt palvelut.

Lakiesitys sisältää ehdotuksia maahanmuuttajille laadittujen erilaisten suunnitelmien yhteensovittamisesta ja viranomaisten välisestä tietojen siirrosta. Niiden suhdetta salassapitosäädöksiin tulee myös tarkentaa.

Lakiehdotuksessa säädettäisiin lisäksi Osallisena Suomessa –kokeilusta. Valtaosin säätiöiden rahoittama, noin kymmeneen kuntaan kohdistuva ja noin kolme vuotta kestävä projekti ei lakiin sisällytettynä palvele lakiesityksen tavoitetta säätää kotoutumisesta ja maahanmuuttajien osallisuuden edistämisestä selkeästi ja johdonmukaisesti. Kaupun-

21.6.2010

ginhallitus ei pidä tarkoituksenmukaisena, että kolmevuotisesta kokeilusta säädettäisiin laintasoisesti.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että onnistunut kotouttaminen edellyttää vastuuministeriöiden hyvää yhteistyötä ja toiminnan onnistunutta koordinointia. Työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön ja ympäristöministeriön tulee kantaa aiempaa vahvemmin oman hallinnon alansa vastuu kotouttamisesta sekä talousarvioesityksiä että linjauksia valmisteltaessa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Soveltamisala (2 §)

Lakiehdotuksessa lain soveltamisalaa esitetään laajennettavaksi koskemaan kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia, joilla on ulkomaa-laislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassaoleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovellettaisiin myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelulupakortti ulkomaalaislain mukaisesti. Soveltamisala koskisi siten kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia, mukaan lukien työperusteisesti maahan muuttavat ja heidän perheenjäsenensä. Soveltamisala koskisi siten myös EU:n ja Pohjoismaiden kansalaisia sekä heidän perheenjäseniään.

Eduskunnalle vuonna 2008 annetussa selonteossa vielä katsottiin, että nykyistä soveltamisalaa laajennetaan koskemaan maahantulon perusteesta riippumatta vain niitä henkilöitä, joiden oleskelun Suomessa arvioidaan kestävän vähintään vuoden. Tuolloin katsottiin, että soveltamisalan laajentaminen ei koske sellaisia selvästi tilapäisesti Suomeen muuttavia ulkomaalaisia, joiden esim. työnteko kestäisi työn kausi- tai projektiluonteisuuden vuoksi vain joitakin viikkoja, kuukausia tai enintään yhden vuoden.

Soveltamisalan laajentamisen perusteeksi on esitetty se, että nykyisen lain mukaan yksilöllisten kotouttamistoimenpiteiden piiriin voi päästä vain pieni osa maahanmuuttajista, lähinnä työttömät maahanmuuttajat.

Uuden lain voimaan tullessa kaikilla maahanmuuttajilla olisi pääsääntöisesti oikeus paitsi suomalaisesta yhteiskunnasta annettavaan perustietoon myös pyynnöstä tehtyyn alkukartoitukseen yhden vuoden kuluessa oleskeluluvan myöntämisestä, oleskeluoikeuden rekisteröinnistä tai oleskelulupakortin myöntämisestä.

21.6.2010

Hallituksen esityksessä esitetään arvio siitä, että noin 20 000 oleskeluluvan saaneista alkukartoituksen tarpeessa olisi noin 2 000 maahanmuuttajaa, jotka eivät nykyjärjestelmän mukaisesti ohjautu kotoutumissuunnitteluun tai joiden kotoutumissuunnitelman pohjaksi ei tehdä riittävää kartoitusta. Esityksestä ei kuitenkaan käy ilmi, mihin arvio perustuu. Soveltamisalan laajentamista koskevan perustelun yhteydessä esitetään, että vuositasolla noin 2 000 alkukartoituksen tekemisestä aiheutuisi noin 1 milj. euron suuruiset kustannukset. Kuitenkin lakiesityksen taloudellisia lisäresurssointia koskevissa perusteluissa sanotaan, että kotouttamislain soveltamisalan laajentaminen edellyttää huomattavia lisäresursseja (hallituksen esitys s. 32).

Hallituksen esityksessä todetaan, että kotouttamisen ongelmana on pidetty monin paikoin koordinaation ja voimavarojen puuttumista ja että etenkin kotouttamissuunnitelmien laatimisen nopeuttamiseen tarvitaan lainsäädännöllisten toimenpiteiden lisäksi lisää henkilöresursseja työvoima- ja elinkeinotoimistoihin sekä kuntiin. Esitetyillä lainsäädännöllisillä toimenpiteillä ei näyttäisi olevan vaikutusta kotoutumissuunnitelmien laatimisen nopeutumiseen ja, kuten hallituksen esityksessä tuodaankin esille, keskeisin viivästyminen nykyiseen lakiin nähden tapahtuu nimenomaan kotoutumissuunnitelman laatimisen jälkeisessä kotoutumiskoulutukseen odottamisen vaiheessa. Voimavaroja puuttuu siten jo nykyisellään niin henkilöresursseina kuin koulutuspaikkoina eikä soveltamisalan laajennus sitä helpota. Koulutusresurssien korjaaminen on pieni asia valtion budjetin mittakaavassa, mutta riittämättömän koulutustarjonnan pitkäaikaiset kustannusvaikutukset ovat huomattavia. Myös eduskunta on kiinnittänyt huomiota kotouttamisen rahoituksen riittämättömyyteen. (HaVM 8/2009 vp, EK 16/2009 vp).

Hallituksen esitys asettaa kunnille erittäin laajat velvoitteet järjestää lain tarkoittamille maahanmuuttajille tarpeiden mukaiset kotouttamistoimet. Kaupunginhallitus pitää välttämättömänä, että lainsäätämisen yhteydessä resurssit mitoitetaan realistisesti.

Uusi lakiesitys velvoittaa kunnan viranomaisia aktiivisesti edistämään myös EU-kansalaisten kotoutumista. Toisaalta ulkomaalaislaissa todetaan, että EU-kansalaisilla on oikeus oleskella maassa kolme kuukautta työnhakijana ja yli kolme kuukautta, mikäli heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat tai tarvittaessa sairausvakuutus niin, että he eivät turvautumalla toistuvasti toimeentulotuesta annetusta laissa säädettyyn toimeentulotukeen tai siihen rinnastettaviin etuuksiin taikka muulla vastaavalla tavalla oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi Suomen sosiaalihuoltojärjestelmälle. EU-kansalaisella ei ulkomaalaislain mukaan olisi enää maassa oleskelun oikeutta, jos hän toistuvasti

21.6.2010

turvautuu toimeentulotukeen. Sosiaaliviranomaisen toiminnan kannalta tilanne on jo nykyisin riittävän ristiriitainen ottaen huomioon toimeentulotukilain suhde perustuslain tarkoittamiin oikeuksiin, ulkomaalaislain edellä mainittuihin säännöksiin ja sosiaaliviranomaisten tiukkoihin salassapitosäännöksiin.

Uusi lakiehdotus lisää edelleen ristiriitaisia tulkintoja toimeentulotukilain suhteen. EU-kansalaisten osalta tulisi selventää kotoutumislakia, ulkomaalaislakia, toimeentulotukilakia, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettua lakia, näiden lakien suhdetta toisiinsa sekä suhdetta perustuslaillisiin oikeuksiin.

**Maahanmuuttajan kotoutumista edistävät toimenpiteet
Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma (9 § – 18 §)**

Maahanmuuttajan kotoutumisen ja työllistymisen nopeuttamiseksi kotoutumislaisissa säädettäisiin kotoutumisen alkuvaiheen palveluista, jotka sisältävät perustiedon suomalaisesta yhteiskunnasta, tehostetun ohjaus- ja neuvontavelvollisuuden sekä alkukartoituksen.

Maahanmuuttajille annettaisiin tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan yhteiskunnassa ja työelämässä sekä muista yhteiskunnan perusasioista. Lisäksi maahanmuuttajalle annetaan tietoa palvelujärjestelmästä ja kotoutumislain mukaisista kotoutumista edistävistä toimenpiteistä ja palveluista. Perustieto annetaan kaikille Suomeen muuttaville oleskeluluvan tiedoksiannon, oleskeluoikeuden rekisteröinnin, määräaikaisen oleskelukortin myöntämisen tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröinnin yhteydessä.

Kaupunginhallitus toteaa, että aineistoa valmisteltaessa tulee tehdä tiivistä yhteistyötä muiden perustietoa jo jakavien tahojen, kuten maahanmuuttajien Infopankin kanssa. Pelkästään kirjalliseen materiaaliin pohjautuva tiedotus ei kuitenkaan takaa etenkin haavoittuviin ryhmiin kuuluvien maahanmuuttajien kuten luku- ja kirjoitustaidottomien tiedon saantia.

Lakiehdotuksen 10 § koskee maahanmuuttajan alkukartoituksen järjestämistä ja sen 4 momentti velvoittaa alkukartoituksen tehneen viranomaisen huolehtimaan siitä, että alkukartoituksen tiedot siirtyvät sille viranomaiselle, jonka asiakkaaksi maahanmuuttaja alkukartoituksen jälkeen ohjataan.

Kaupunginhallitus toteaa, että säännökseen tulee lisätä ilmaus ”salassapitosäännösten estämättä”, mikäli tarkoituksena ei ole, että tietojen

21.6.2010

luovutus jää riippumaan siitä, saadaanko asiakkaalta suostumus tietojen luovuttamiseen. Sosiaalitoimella olevat asiakastiedot ovat sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 14 §:n perusteella aina salassa pidettäviä ja kyseessä olisi luonteeltaan oma-aloitteinen salassa pidettävien asiakastietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle. Lakiehdotuksen 55 §:ssä on säännökset tietojen saamisesta salassapitosäännösten estämättä ehdotetussa laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Nämä koskevat tietojen saamista pyynnöstä. Koska sosiaalihuollon asiakaslaissa on säädetty tyhjentyvästi sosiaalihuollon asiakkaan tietojen oma-aloitteisesta luovuttamisesta (17-18 §), tulisi nyt puheena olevaan säännökseen lisätä em. ilmaus.

Esityksen mukaan kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto käynnistävät alkukartoituksen tekemisen kahden kuukauden kuluessa siitä, kun maahanmuuttaja on sitä pyytänyt.

Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan mainita niitä perusteita, joilla määräytyy, onko maahanmuuttaja kunnan vai työ- ja elinkeinotoimiston asiakas. Perusteluissa todetaan, että kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto voisivat järjestää alkukartoituksen itse, ostopalveluna tai sopia yhdessä sen järjestämisestä paikallistasolla. Kotoutumissuunnitelman lakiesitys edellyttää tehtäväksi kunnan ja työ- ja elinkeinotoimiston toimesta.

Alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laatimiseen osallistuvaa kunnan vastuuviranomaista ei ole lakitekstissä eikä perusteluosassa määritetty. Perusteluosassa todetaan alkukartoituksesta, että kunnan tulisi määritellä alkukartoituksesta vastaava taho kunnan kotouttamisohjelmassa, ja 31 §:n 1 momentin kolmannessa kohdassa määritellään kunnan kotouttamisohjelman sisällöksi tieto kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista. Alkukartoituksen osalta on perusteluosassa lisäksi annettu vaihtoehtoisia ratkaisuja.

Lakiehdotuksen 12 §:n mukaan maahanmuuttajalla olisi jatkossa oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hänen katsottaisiin alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. Oikeus kotoutumissuunnitelmaan olisi kuitenkin aina myös Suomessa asuvalla maahanmuuttajalla, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 3 luvun 5 §:n mukaisesti tai joka saa toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea.

Kaupunginhallitus toteaa, että lakiehdotuksessa ei kuitenkaan määritellä sitä, milloin henkilön alkukartoituksen perusteella voidaan katsoa tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi, jolloin tulkintamah-

21.6.2010

dollisuus jää alkukartoitusta tekeville viranomaisille. Koska alkukartoituksen perusteella on mahdollisuus saada oikeus kotoutumissuunnitelmaan myös silloin kun maahanmuuttaja ei ole työtön tai toimeentulotukea saava, ei kartoituksen perusteiden selkiintymättömyys ole merkityksetön puute. Alkukartoituksessa tehdyn tarvearvioinnin tasapuolisuuden merkitys korostuu etenkin, jos kotoutumissuunnitelmiin oikeutetut maahanmuuttajat tulevat ensisijaisesti valituiksi järjestettäviin koulutuksiin tms.

Kaupunginhallitus katsoo tarpeelliseksi lisätä hallituksen esitykseen esimerkkejä siitä, milloin oikeus kotoutumissuunnitelmaan syntyy ja milloin ei. Päätöksenteon muodollisista kriteereistä olisi tarpeen myös säännellä laissa ja alkukartoituksesta tehtyyn päätökseen tulisi voida hakea muutosta.

Alkukartoituksen vaikuttavuus maahanmuuttajan kotoutumista edistävänä irrallisena toimenpiteenä jää esityksessä hahmottumatta ja on sen lisäksi oikeusvaikutuksiltaan epäselvä. Koska maahanmuuttajalla ei kotoutumissuunnitelmaan perustuen ole kuitenkaan subjektiivista oikeutta toimenpiteisiin tai palveluihin, jää niin alkukartoituksen kuin kotoutumissuunnitelman vaikuttavuus maahanmuuttajan kotoutumisen edistämässä kyseenalaiseksi ilman jatkotoimenpiteitä.

Lisäksi kaupunginhallitus kiinnittää huomiota siihen, että sosiaalitoimessa palveluohjaus on työmenetelmä, jolla kootaan palvelut asiakkaan tueksi ja lievennetään palvelujärjestelmän hajanaisuuden haittoja. Mikäli aidosti halutaan pyrkiä maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen, tulisi sosiaalityö ja siihen liittyvä palveluohjaus tunnustaa yhdeksi keskeiseksi toimenpiteeksi kotoutumisen edistämisessä ja se tulisi riittävästi resurssoida valtion rahoituksessa.

Alaikäisille laadittavaa kotoutumissuunnitelmaa perustellaan yläasteikäisenä tai vanhempana Suomeen muuttaneiden, heikon tai vähäisen koulustaustan omaavien nuorten tilanteella.

Kaupunginhallitus katsoo, että on kannatettavaa, että alaikäisen kotouttamissuunnitelma on otettu esityksessä esiin. On kannatettavaa, että haasteelliset ryhmät, kuten yläasteikäisenä tai vanhempana maahan muuttaneet heikon tai vähäisen koulutustaustan omaavat nuoret, on nostettu esille. Helsingin kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jossa heidät myös huomioidaan, on linjassa sen kanssa. Helsingissä erityisesti peruskoulun päättäneille, nivelvaiheessa oleville 15-17-vuotiaille tulisi laatia yksilöllinen kotouttamissuunnitelma, jotta he pääsisivät jatkossa tehokkaammin koulutuksen piiriin ja myöhemmin työ-

21.6.2010

elämään. Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan on hyvä, että tarvittaessa laaditaan perheen kotouttamissuunnitelma, ja että yksin maahan tuleville alaikäisille turvapaikanhakijoille suunnattaisiin perheryhmäkodin palveluja. Lisäksi opetusministeriön johdolla on löydettävä valtakunnallinen ratkaisu niiden oppivelvollisuusiän loppuvaiheessa maahan tulleiden tai muuten jatkokoulutusvalmiudet omaavien maahanmuuttajataustaisten nuorten tilanteeseen, joiden valmiudet eivät riitä toiseen asteen opintoihin suoraan perusopintojen jälkeen.

Esityksen perusteluosassa todetaan, että kotoutumissuunnitelmien vaikuttavuus voidaan varmistaa ainoastaan kohdentamalla voimavaroja niissä määriteltyjen toimenpiteiden toimeenpanoon. Panostus alkuvaiheen tiedottamiseen, yksilölliseen alkukartoitukseen ja siihen sisältyvään arviointiin sekä kotoutumissuunnitteluun edellyttää, että kotoutumista tukevia toimenpiteitä järjestetään tarvetta vastaavasti.

Kotoutumiskoulutus (20 § – 21 §)

Kaupunginhallitus katsoo, että on myönteistä, että kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä säädettäisiin uudessa laissa nykyistä tarkemmin ja määriteltäisiin kotoutumiskoulutuksen sisällöt Opetushallituksen suositusten mukaisten opetussuunnitelmien mukaan.

Omaehtoinen opiskelu (22 § – 24 §)

Työvoimapolitiittinen kotoutumiskoulutus on tärkein yksittäinen kotouttamispolitiikan väline. Kotouttamiskoulutuksen riittämättömyys näkyy myös siinä, että ns. rinnasteisen koulutuksen osuus pääkaupunkiseudun kaikesta kotouttamiskoulutuksesta on lähes 40 % kaikesta pääkaupunkiseuduin kotouttamiskoulutuksesta. Rinnasteisen koulutuksen osuuden kasvua selittää lähinnä työvoimapolitiittisen kotoutumiskoulutuksen riittämättömyys. Rinnasteisen koulutuksen järjestämisen kustannuksista vastaa valtion sijaan koulutuksen järjestäjätaho, kunnan vapaa sivistystyö. Kaupunginhallitus toteaa, että työvoimapolitiittinen kotoutumiskoulutus on tärkein yksittäinen kotouttamispolitiikan väline. Sen rahoitus loppui pääkaupunkiseudun työ- ja elinkeinotoimistoissa vuonna 2009 kesken loppukesän tai alkusyksyn aikana.

Kunnan kotouttamisohjelman sisältö (31 §)

Lakiesityksessä ehdotetaan, että kunnan kotouttamisohjelmiin tulisi sisällyttää monivuotiset suunnitelman pakolaisen ja kansainvälisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kotoutumisesta.

21.6.2010

Kaupunginhallitus toteaa, että yksityiskohtaisten monivuotisten suunnitelmien laatiminen ja niihin velvoittaminen laintasoisesti on haasteellista.

Maahanmuuttajien perheryhmäkoti (32 §)

Kaupunginhallitus esittää tarkennettavaksi 32 §:n 1 momenttia seuraavasti: "Maahanmuuttajien perheryhmäkoti on tarkoitettu pakolaisille tai kansainvälistä suojelua saaneille, jotka ovat saapuneet yksin alaikäisinä, ovat Suomessa vailla huoltajaa, ja ovat hakeneet Suomessa turvapaikkaa".

Pakolaiset ja kansainvälistä suojelua saaneiden kuntaan osoittaminen ja valtion korvaukset (40 § – 43 §)

Lakiesityksen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sopii kunnan kanssa pakolaisten ja kansainvälistä suojelua saaneiden osoittamisesta kuntaan ja kotoutumisen edistämisestä ja kunta laatii vastaavasti monivuotisen suunnitelman osana kotouttamisohjelmaa.

Tosiasiallisesti pakolaisten muuttoliike on siinä määrin ennakoimatonta erityisesti Helsingissä, että edellä mainittu suunnitelmallisuus ei toteudu. Kaupunki ei pysty laatimaan realistista suunnitelmaa tilanteessa, jossa Helsinkiin muuttaa merkittävässä määrin omatoimisesti toisesta kunnasta kotipaikan saaneita kotoutumisvaiheessa olevia pakolaisia. Lisäksi oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat hakeutuvat vastaanottokeskuksista omatoimisesti Helsinkiin jopa poste restante -osoitteeseen kirjautuen, koska eri maistraattien kotikuntaoikeuden myöntämisperusteet ovat erilaisia eri puolella Suomea. Myös ne oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, joille maistraatti ei ole myöntänyt henkilötunnusta eikä kotikuntaoikeutta, hakeutuvat kunnan palvelujen piiriin. Kotikuntaoikeuden epäämisestä huolimatta perustuslaki, sosiaalihuoltolaki ja toimeentulotukilaki velvoittavat kunnan tarjoamaan tietyt palvelut.

Kaupunginhallitus pitää välttämättömänä, että kotoutumislain ja rekisteröintiä koskevien säännösten suhdetta selkeytetään ja valtion tulee joka tapauksessa korvata kunnalle kustannukset, jotka aiheutuvat palvelujen antamisesta kunnassa vakinaisesti ilman väestötietojärjestelmän kotikuntamerkintää oleskeleville pakolaisille. Heidän osaltaan tulee lisäksi määrittää, mistä alkaen kotoutumisajan lasketaan alkavan.

21.6.2010

Kaupunginhallitus katsoo, että valtion tulisi korvata kunnalle kustannukset myös siinä tapauksessa kun maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelman aikaa pidennetään.

Osallisena Suomessa- kokeilu (57 § – 73 §)

Laissa säädettäisiin myös Osallisena Suomessa –kokeilusta. Kokeilun tarkoituksena olisi kokeilla maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen henkilöpiirin laajentamista sekä uusia tapoja hankkia ja järjestää kotoutumiskoulutusta. Lisäksi tarkoituksena olisi tehostaa kotoutumiskoulutuksen vaikuttavuutta kokeilemalla uusia asiakaslähtöisiä koulutussisältöjä. Kokeilu toteutettaisiin vuosina 2010–2013. Kokeilun rahoittavat sisäasiainministeriö, opetusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja Suomen Kulttuurirahasto ja Svenska Kulturfonden, ja sen kustannusten on arvioitu olevan vuosina 2010–2013 kokonaisuudessaan noin 9-10 miljoonaa euroa. Kokeilua toteutettaisiin noin kymmenessä kunnassa ja kokeiluun osallistuisi noin 400 maahanmuuttajaa.

Kaupunginhallitus pitää kokeilua kannatettavana, mutta ei pidä tarkoituksenmukaisena, että kolmevuotisesta hankeluontoisesta kokeilusta säädettäisiin laintasoisesti.

Pöytäkirjanote sisäasiainministeriölle (hare(at)intermin.fi) sekä talous- ja suunnittelukeskukselle, opetusvirastolle, sosiaalivirastolle, terveyskeskukselle, henkilöstökeskukselle, liikuntavirastolle, suomenkieliselle työväenopistolle, ruotsinkieliselle työväenopistolle, kiinteistövirastolle, kulttuurikeskukselle ja nuorisosiainkeskukselle.

Lisätiedot:

Hyttinen Hannu, kaupunginsihteeri, puhelin 310 36683

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä 30.6.2010 ja asianosaista koskeva päätös on annettu postin kuljetettavaksi seuraavana arkityöpäivänä pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

Jenni Lähdesmäki
pöytäkirjanpitäjä

